

KOMISIJAS LĒMUMS

(2009. gada 8. jūlijs),

ar kuru naftas un gāzes izpētei un izmantošanai Nīderlandē piemēro atbrīvojumu no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs

(izziņots ar dokumenta numuru C(2009) 5381)

(Autentisks ir tikai teksts holandiešu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2009/546/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs⁽¹⁾, un jo īpaši tās 30. panta 5. un 6. punktu,

ņemot vērā *Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.* (turpmāk "NAM") pieprasījumu, kas iesniegts pa e-pastu 2009. gada 26. februārī,

apspriedusies ar Valsts līgumu padomdevēju komiteju,

tā kā:

(2) NAM 2009. gada 26. februārī pa e-pastu nosūtīja Komisijai pieprasījumu atbilstīgi Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 5. punktam. Saskaņā ar 30. panta 5. punkta pirmo daļu Komisija par to informēja Nīderlandes iestādes 2009. gada 5. marta vēstulē, uz kuru Nīderlandes iestādes atbildēja ar 2009. gada 26. marta e-pasta vēstuli. Komisija 2009. gada 9. marta e-pasta vēstulē arī lūdza NAM sniegt papildinformāciju, ko NAM nosūtīja 2009. gada 23. marta e-pasta vēstulē.

(3) NAM pieprasījums attiecas uz naftas un gāzes izpēti un izmantošanu Nīderlandē. Atbilstīgi agrākajiem Komisijas lēmumiem par uzņēmumu apvienošanu⁽³⁾ pieprasījumā aprakstītas trīs atsevišķas darbības, kuras veic NAM:

a) naftas un dabasgāzes izpēte;

b) naftas ražošana un

c) dabasgāzes ražošana.

I. FAKTI

(1) Saskaņā ar Komisijas Lēmumu 93/676/EEK⁽²⁾ līgumslēdzēji, kas veica naftas vai gāzes izpēti vai ieguvu Nīderlandē, toreiz spēkā esošajā direktīvā paredzēto noteikumu vietā drīkstēja piemērot īpašu režīmu. Šajā īpašajā režīmā bija paredzēti noteikti statistikas pienākumi, kā arī pienākums attiecībā uz piegāžu, būvdarbu un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu ievērot nediskriminācijas un iepirkumu konkurences principus, jo īpaši attiecībā uz informāciju par iepirkuma nodomiem, ko subjekts dara pieejamu uzņēmējiem. Minētā lēmuma ietekme tika nodrošināta ar iepriekšējo direktīvu aizstājošās Direktīvas 2004/17/EK 27. pantu, neskarot tās 30. panta noteikumus.

⁽¹⁾ OV L 134, 30.4.2004., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 1993. gada 10. decembra Lēmums 93/676/EK, ar ko nosaka, ka ģeogrāfisku apgabalu izmantošana naftas vai gāzes izpētei vai ieguvei Nīderlandē nav Padomes Direktīvas 90/531/EEK 2. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) punktā definētā darbība un ka subjekti, kas veic šādu darbību, Nīderlandē nav uzskatāmi par tādiem, kuri darbojas saskaņā ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām minētās direktīvas 2. panta 3. punkta b) apakšpunkta nozīmē (OV L 316, 17.12.1993., 41. lpp.).

Saskaņā ar minētajiem Komisijas lēmumiem šajā lēmumā ar "ražošanu" saprot arī "attīstību", t. i., atbilstīgas infrastruktūras izveidi turpmākajai ražošanai (naftas platformas, cauruļvadi, termināļi utt.).

II. TIESISKAIS REGULĒJUMS

(4) Direktīvas 2004/17/EK 30. pantā noteikts, ka direktīva neattiecas uz līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt kādu no darbībām, uz kurām attiecas minētā direktīva, ja dalībvalstī, kurā attiecīgo darbību veic, uz to attiecas tieša konkurence tirgos, kuriem piekļuve nav ierobežota. To, vai uz darbību attiecas tieša konkurence, novērtē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem un

⁽³⁾ Skatīt jo īpaši Komisijas 1999. gada 29. septembra Lēmumu 2004/284/EK, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līgumu (Lieta Nr. IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*), kā arī turpmākos lēmumus, tostarp Komisijas 2007. gada 3. maija Lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu (Lieta Nr. COMP/M.4545 – *STATOIL/HYDRO*) saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 139/2004.

ņemot vērā attiecīgās nozares īpašās iezīmes. Piekļuvi tirgum uzskata par neierobežotu, ja dalībvalsts ir īstenojusi un piemērojusi attiecīgos Kopienas tiesību aktus, kas padara pieejamu konkrēto nozari vai tās daļu.

- (5) Tā kā Nīderlande ir īstenojusi un piemērojusi Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 30. maija Direktīvu 94/22/EK par atļauju piešķiršanas un izmantošanas noteikumiem ogļūdeņražu meklēšanai, izpētei un ieguvei⁽¹⁾, piekļuve tirgum jāuzskata par neierobežotu Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 3. punkta pirmās daļas nozīmē. Savukārt tas, vai konkrētā tirgū uz kādu darbību attiecas tieša konkurence, ir jānovērtē, pamatojoties uz dažādiem rādītājiem, no kuriem *per se* izšķirīgs nav nevienš.
- (6) Attiecībā uz šajā lēmumā minētajiem tirgiem viens vērā ņemams kritērijs ir galveno dalībnieku tirgus daļa noteiktā tirgū. Otrs kritērijs ir šo tirgu koncentrācijas līmenis. Tā kā šajā lēmumā minētajām darbībām tirgus apstākļi atšķiras, veicot konkurences analīzi, jāņem vērā dažādās situācijas katrā atsevišķajā jomā.
- (7) Šis lēmums neskar konkurences noteikumu piemērošanu.

III. NOVĒRTĒJUMS

- (8) Agrākajos Komisijas lēmumos, kas minēti 3. apsvērumā, tika uzskatīts, ka katra no trim darbībām, uz kurām attiecas minētais pieprasījums (naftas un dabasgāzes izpēte, naftas ražošana un dabasgāzes ražošana), veido atsevišķu produktu tirgu. Tāpēc šīs darbības jāizskata katra atsevišķi.

Naftas un dabasgāzes izpēte

- (9) Saskaņā ar iedibināto Komisijas praksi⁽²⁾ naftas un dabasgāzes izpēte veido vienotu produktu tirgu, jo

⁽¹⁾ OV L 79, 29.3.1996., 30. lpp.

⁽²⁾ Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā un nesenāku (2007. gada 19. novembra) Komisijas lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu (Lieta Nr. COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 139/2004.

izpētes sākumā nav iespējams noteikt, vai izpētes rezultātā tiks atrasta nafta vai dabasgāze. Turklāt saskaņā ar to pašu ilgstoši piemēroto Komisijas praksi attiecīgais tirgus ģeogrāfiskā ziņā aptver visu pasauli.

- (10) Ir trīs iespējas, kā aprēķināt to uzņēmumu tirgus daļas, kuri veic izpēti, – pamatojoties uz kapitālizdevumiem, pierādītajām rezervēm vai gaidāmo ražošanas apjomu. Ir tikusi apsvērta iespēja par parametru izpētes tirgus dalībnieku tirgus daļu novērtēšanai izmantot kapitālizdevumus⁽³⁾. Tomēr šo metodi atzina par nepiemērotu; viens no iemesliem bija lielās atšķirības starp dažādos ģeogrāfiskajos apgabalos nepieciešamo ieguldījumu apjomu. Naftas un gāzes izpētei Ziemeļjūrā ir vajadzīgi lielāki ieguldījumi nekā izpētei, piemēram, Tuvajos Austrumos. No otras puses, abi pārējie parametri – pierādīto rezervju daļa un gaidāmais ražošanas apjoms – jau ir tikuši piemēroti uzņēmumu tirgus daļu novērtēšanai šajā nozarē⁽⁴⁾.
- (11) Saskaņā ar pieejamo informāciju⁽⁵⁾ 2007. gada 31. decembrī naftas un gāzes pierādītās rezerves pasaulē, kopumā ņemot, bija 378,6 miljardi normalkubikmetru naftas ekvivalenta (turpmāk tekstā – nm³ n.e.). Naftas un gāzes kopējās pierādītās rezerves Nīderlandē 2008. gada 1. janvārī bija mazliet vairāk nekā 1,426 miljardi nm³ n.e.⁽⁶⁾ jeb mazliet vairāk nekā 3,7 %. No tiem NAM daļa ir pat vēl mazāka. Saskaņā ar pieejamo informāciju NAM tirgus daļa būtu jāuzskata par niecīgu arī tad, ja par kritēriju izmantotu gaidāmo ražošanas apjomu. Lai gan sagaidāms, ka, atsākot pilnībā izmantot *Schoonebeek* naftas atradnes Nīderlandes austrumos, NAM faktiskais naftas ražošanas apjoms no 0,04 miljoniem barelu dienā pieaugs līdz 0,06 miljoniem barelu dienā, tas tomēr būtu jāskata salīdzinājumā ar pasaules naftas ražošanas apjomu 81,533 miljoni barelu dienā un atbilstu aptuveni 0,7 %. Ņemot vērā arī koncentrācijas līmeni izpētes tirgū, ko (izņemot valsts uzņēmumus) raksturo trīs starptautisku, vertikāli integrētu privāto uzņēmumu, tā saukto *super majors* (*BP*, *ExxonMobil* un *Shell*), kā arī noteikta skaita tā saukto *majors* dalība, šie faktori būtu jāuzskata par norādi, ka uz šo darbību attiecas tieša konkurence.

⁽³⁾ Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā (23.–24. punkts).

⁽⁴⁾ Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā (25. un 27. punkts).

⁽⁵⁾ Skatīt pieteikuma 5.2.1. punktu, kā arī tajā minētos informācijas avotus, jo īpaši tam pievienoto 2008. gada jūnija pārskatu *BP Statistical Review of World Energy*.

⁽⁶⁾ No tiem 1 390 miljardi nm³ gāzes (= 1 390 miljoni nm³ n.e.) un 36,6 miljoni nm³ naftas; kopā 1 426 600 000 nm³.

Naftas ražošana

- (12) Saskaņā ar iedibināto Komisijas praksi ⁽¹⁾ naftas (jēlnaftas) izpēte un ražošana ir atsevišķs produktu tirgus, kurš ģeogrāfiskā ziņā aptver visu pasauli. Pieejamā informācija ⁽²⁾ liecina, ka 2007. gadā naftas kopējais dienas ražošanas apjoms pasaulē bija 81,533 miljoni barelu. NAM kopējais ražošanas apjoms tajā pašā gadā bija 0,04 miljoni barelu dienā, kas atbilst 0,49 % tirgus daļai. Ņemot vērā arī koncentrācijas līmeni jēlnaftas ražošanas tirgū, ko (izņemot valsts uzņēmumus) raksturo trīs starptautisku, vertikāli integrētu privāto uzņēmumu, tā saukto *super majors* (BP, ExxonMobil un Shell), kuru daļa naftas ražošanā 2007. gadā bija attiecīgi 3,08 %, 2,32 % un 2,96 %, kā arī noteikta skaita tā saukto *majors* ⁽³⁾ dalība, šie faktori būtu jāuzskata par norādi, ka uz šo darbību attiecas tieša konkurence.

Dabaszgāzes ražošana

- (13) Agrākā Komisijas lēmumā ⁽⁴⁾, kas attiecas uz gāzes piegādi galapatērētājiem, izšķir zemas kaloritātes gāzi un augstas kaloritātes gāzi. Turklāt Komisija apsvēra, vai būtu atsevišķi jāizšķir sašķidrinātās dabaszgāzes piegādes un dabaszgāzes piegādes pa cauruļvadiem ⁽⁵⁾. Tomēr vēlākā Komisijas lēmumā ⁽⁶⁾, kas attiecas cita starpā uz dabaszgāzes ražošanu, paliek neatbildēts jautājums, vai minētā lēmuma piemērošanai uzskatāms, ka pastāv atsevišķi zemas kaloritātes gāzes, augstas kaloritātes gāzes un sašķidrinātās dabaszgāzes tirgi, "jo galīgais novērtējums nav atkarīgs no pieņemtās definīcijas". Arī šajā lēmumā šo jautājumu var atstāt atklātu turpmāk norādīto iemeslu dēļ:

— NAM neražo sašķidrināto dabaszgāzi,

— NAM darbojas tikai Nīderlandē, kur gāzes aktuāltirgū (tā sauktajā *Title Transfer Facility – TTF*) kopš 2008. gada 1. jūlija vairs atsevišķi neizšķir zemas kaloritātes gāzes un augstas kaloritātes gāzes tirgu. Turklāt kopš minētā datuma *Gas Transport Services* (Nīderlandes gāzes tīkla pārvaldnieks) pilnībā kontrolē kvalitātes pārveidi. Tāpēc dabaszgāzes piegādātājiem nav jārezervē pārveides jauda.

⁽¹⁾ Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu Exxon/Mobil lietā un nesenāku (2007. gada 19. novembra) Komisijas lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu (Lieta Nr. COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 139/2004.

⁽²⁾ Skatīt 8. lpp. pārskatā BP *Statistical Review of World Energy, June 2008*, kas pievienots pieprasījumam; turpmāk tekstā – BP *Statistics*.

⁽³⁾ Šo uzņēmumu tirgus daļas ir mazākas nekā *super majors* tirgus daļas.

⁽⁴⁾ Komisijas 2006. gada 14. novembra Lēmums 2007/194/EK, ar kuru koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta Nr. COMP/M.4180 – *Gaz de France/Suez*) (OV L 88, 29.3.2007., 47. lpp.).

⁽⁵⁾ Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Gaz de France/Suez* lietā.

⁽⁶⁾ Iepriekš minētā lieta M4545, 12. punkts.

- (14) Tāpēc šā lēmuma piemērošanas nolūkā par attiecīgo produkta tirgu var uzskatīt dabaszgāzes ražošanu kopumā, atsevišķi neizšķirot zemas kaloritātes gāzes, augstas kaloritātes gāzes un sašķidrinātās dabaszgāzes tirgus. Kas attiecas uz ģeogrāfisko tirgu, agrākos Komisijas lēmumos ⁽⁷⁾ tika uzskatīts, ka tas aptver Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) un, iespējams, arī Krieviju un Alžīriju.

- (15) Saskaņā ar pieejamo informāciju ⁽⁸⁾ 2007. gadā kopējais gāzes ražošanas apjoms Eiropas Savienībā bija 191,9 miljardi nm³, bet EEZ tas bija 281,6 miljardi nm³. NAM ražošanas apjoms 2007. gadā bija 50 miljardi nm³, kas atbilst 17,76 % tirgus daļai. Krievijas un Alžīrijas ražošanas apjomi 2007. gadā bija attiecīgi 607,4 un 83 miljardi nm³. Tādējādi EEZ, Krievijas un Alžīrijas kopējais ražošanas apjoms bija 972 miljardi nm³, no kuriem NAM daļa bija 5,14 %. Ņemot vērā arī koncentrācijas līmeni dabaszgāzes ražošanas tirgū, ko raksturo trīs tā saukto *super majors* (BP, ExxonMobil un Shell), kā citu lielo uzņēmumu, piemēram, Krievijas *Gazprom*, dalība, šie faktori būtu jāuzskata par norādi, ka uz šo darbību attiecas tieša konkurence.

IV. SECINĀJUMI

- (16) Ņemot vērā 3.–15. apsvērumā izvērtētos faktoros, jāuzskata, ka Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 1. punkta nosacījums par tiešu konkurenci Nīderlandē ir izpildīts attiecībā uz šādiem pakalpojumiem:

a) naftas un dabaszgāzes izpēte;

b) naftas ražošana un

c) dabaszgāzes ražošana.

- (17) Tā kā nosacījums par neierobežotu piekļuvi tirgum uzskatāms par izpildītu, Direktīva 2004/17/EK nav jāpiemēro ne tajos gadījumos, kad līgumslēdzēji piešķir līgumus, kas paredzēti, lai dotu tiesības Nīderlandē sniegt 16. apsvēruma a) līdz c) punktā uzskaitītos pakalpojumus, ne arī tad, kad tiek organizēti projektu konkursi tādas darbības veikšanai Nīderlandē.

- (18) Šā lēmuma pamatā ir juridiskā un faktiskā situācija no 2009. gada februāra līdz martam, kā tā ir atspoguļota NAM un Nīderlandes Karalistes iesniegtajā informācijā. Lēmumu var pārskatīt, ja būtiskas juridiskas vai faktiskas izmaiņas norādīs uz to, ka situācija vairs neatbilst Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem,

⁽⁷⁾ Skatīt, piemēram, 3. apsvērumā minētos lēmumus.

⁽⁸⁾ Skatīt jo īpaši BP *Statistics* 24. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Direktīva 2004/17/EK neattiecas uz līgumslēdzēju piešķirtiem līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības Nīderlandē sniegt šādus pakalpojumus:

- a) naftas un dabasgāzes izpēte;
- b) naftas ražošana un
- c) dabasgāzes ražošana.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Nīderlandes Karalistei.

Briselē, 2009. gada 8. jūlijā

*Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Charlie McCREEVY*
